

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 62.

V Ljubljani, v četrtek 15. marca 1888.

Letnik XVI.

## Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 14. marca.

### Ljudske šole.

Budgetni odsek je večeraj zvečer in danes obravnaval ljudske šole. Dr. Tonkli spravil je v razgovor ljudsko šolstvo v slovenskih deželah. Omenjal je, da v Trstu še zdaj nimajo šolskega zakona, in da se tamošnje razmere od lani niso nič spremenile. V Gorici pa se je obrnilo še na slabeje. Goriška nima doma poslušajočega deželnega šolskega sveta, v katerem razun tega sedita dva šolska nadzornika, ki postavno nimata nobene pravice, pa vendar poročata, vdeležujeta se razprav itd. Ta deželni šolski svet je 14. septembra 1887 sklenil, da ima biti nemščina obligaten učni predmet na vseh ljudskih šolah na Goriškem. Ta sklep je nepostaven, ker učni predmeti so taksativno naštetih v učnem redu, toda nemškega jezika med njimi ni; tudi niso bili poprašani oni, ki šole vzdržujejo in imajo postavno pravico določevati učni jezik in druge jezike, ki naj se učé; sicer pa nemščina na Goriškem ni deželni jezik, ampak sta deželna jezika slovenski in italijanski. Zakon razun tega veleva, da se je treba pri takih določbah držati od zakonov določenih mej. Tak zakon pa je zlasti temeljni zakon, ki veleva, da se nihče ne more siliti k učenju drugega deželnega jezika. Razun tega je treba pomisliti, da je večina šol enorazredna s 6 oddelki, da bi se torej s to določbo veliko časa odtegnilo drugim potrebnim predmetom. Vpraša torej ministra, hoče li razveljaviti omenjeni protipostavni sklep deželnega šolskega sveta goriškega?

Dalje je omenjal šolskih razmer na Koroškem in dotičnega govora poslanca Kluna pri lanski budgetni razpravi. Razun tega je bilo šolskemu odseku izročeni nad 100 peticij, v katerih prosijo slovenski prebivalci rešitve iz teh neznosljivih razmer. Zato vpraša ministra, hoče li odpraviti nepostavnosti gledé vravnave ljudskih šol na Koroškem?

Gledé šolstva v Gorici se govornik najprej ministru zahvaljuje za 16.000 gld., ki so za zidanje učiteljske pripravnice postavljeni v državni proračun;

vendar pa se mu zdi, da je nakupljeni prostor za imenovano poslopje nepripraven. Zdaj je gimnazija z ljudskimi šolami, deškimi in dekliškimi vred v enem poslopju. Po njegovi misli bi bilo prav, ako bi se tukaj prizidal nov del in napravil poseben vhod. Konečno omenja še štipendij za učiteljske pripravnike in pripravnice v Kopru in Gorici, ki zaradi velike revščine isterskega prebivalstva ne zadostujejo. Tudi v tem oziru bi bilo torej treba zdatnejše podpore.

Na ta sinoči stavljen vprašanja odgovarjal je minister danes. Rekel je, da je deželni zbor goriški oporekal omenjenemu sklepu deželnega šolskega sveta; vsled tega se je minister obrnil do cesarskega namestnika v Trstu ter od njega zahteval potrebnih pojasnil; ta pojasnila so nedavno došla in reč bo skoraj rešena na podlagi obstoječih zakonov.

Vsled obilnih pritožb, ki so se lani čule v budgetnem odseku in državnem zboru zaradi šolskih razmer na Koroškem, obrnil se je minister do deželnega predsednika na Koroškem ter mu zaukazal reč preiskovati. To se godi in kakor hitro mu dotična poročila dojdejo, bode to zadevo rešil na podlagi zakonov in po pedagogičnih načelih.

Zaradi prostora za pripravnico v Gorici pravi minister, da je poizvedoval, ko bi bilo mogoče najti ga kje drugje, da se pa to ni posrečilo; štipendije za Istro so že sedaj neprimerno obilne in jih ne more več pomnožiti, ker znašajo 8000 gl., za žensko pripravnico v Gorici pa jih bo povikšal.

To je vse prav lepo, ali vendar nimamo nobenega upanja, da bi se zlasti na Koroškem kaj na bolje obrnilo. Ako se zaukazane poizvedbe in preiskave vršé tako, kakor n. pr. v Beličevem, ne bodo imele drugega vspeha, kakor da ostane vse pri starem, ali se pa še huje poneméjuje, češ, da slovensko prebivalstvo samo to želi. Naši poslanci bodo imeli torej nalogo, te preiskave in poizvedbe pojasnovati in kazati, da se je od teh preiskav le v tem slučaju nadejati kakega vspeha, ako se vršé po nepristranskem pooblaščenju, ki ga ministerstvo od tod pošlje na Koroško, ne pa po domačih uradnikih.

Koroška je našim liberalcem sploh jako pri sreji; silno se bojé, da bi tam ne prišli ob svoje gospodstvo. Zato jim ni prav, da se je tudi tam zbudila narodna zavest in se pričelo živahno gibanje zoper nemško-liberalno trinoštvo. Po njih misli so vsemu temu krivi le duhovni, ki so prej pomagali, da je na Koroškem vladal tako lep naroden mir. Zdaj pa, rekel je danes štajerski poslanec Heilsberg, velika nevarnost preti temu narodnemu miru ravno po duhovnikih, katere sedaj odgojujejo jezuiti. Odkar je dr. Kahn postal škof celovski, ukrenilo se je tudi še več drugih škodljivih reči, zato prosi ministra, ki je ob enem minister bogočastja, naj posebno pozornost obrača na omenjene zadeve na Koroškem. Nam je to prav, in želimo le to, naj se g. minister pri svoji pozornosti strogo drži zakonov, ker potem koroški Slovenci nimajo nič zgubiti, pač pa morajo veliko pridobiti, kar jim samopašnost njih nemških sodeželanov dozdej trdovratno odreka.

### Schönererjev napad

na časnikarje „N. Wr. Tagblatta“ obravnaval se je precej sinoči v imunitetnem odseku, ki ga je tudi takoj rešil v tem smislu, da državna zbornica dovoljuje v sodnijsko preiskavo, ker je zaradi dveh zaprtih tovarišev njegovih nujno potrebno, da se reč ne zavlečuje. Dr. Foregger je predlagal natančnejše poizvedbe in je z dvema tovarišema glasoval zoper izročitev. Tudi zbornica bo reč hitro rešila, ker pride menda že v petek v seji na vrsto. Poročal bode nemško-liberalni poslanec dr. Weeber.

## Preosnova obrtnijskih in kmetijskih strokovnih šol po Liechtensteinovem načrtu.

Pred novo šolsko dōbo bile so nekdanje realke v resnici realke. Poučevalo se je v njih stavbarstvo, menjično pravo, knjigo- in strojevodstvo s posebnim ozirom na risanje. Posebnih strokovnih šol takrat še ni bilo treba, ker se je občinstvo humanistično

## LISTEK.

### „Jezičnik“ v slovenskem slovstvu

ob njegovi petindvajsetletnici.

(Predaval v Katoliški družbi A. Kalan.)

(Dalje.)

Zeleni Štajer ponašal se je v oni dōbi z gorečim rodoljubom; bil je to Anton Krempel, zgodovinar in pesnik, ki je navduševal svoje rojake za delo. Sem uže sicer star mož — piše mlajšim rodoljubom v Gradec — vendar za slovenščino goreč mladenič; pač krasen nauk mnogim sedanjim „rodoljubom“, ki s šolskim prahom otresajo tudi navdušeno rodoljubje in se uvrstijo med „praktične ljudi“. Prav torej piše o Krempelu Slomšek rojak: Kakor deroč vrelec, ki prihruje iz pečevja, naj bi svoje kraje rodovito napojil, katere je dolgo suša stiskala, tako neugnano je tirala rajnega Krempelna do svojega doma in roda živa ljubav. Z bistrim očesom je meril našegaslavstva nasprotnike, z ostrim

peresom je branil svojega naroda pravice, kakor nam pravijo njegove knjige.

Starodavni Gorotan veseli se v tej dōbi Matije Ahacelj-na, ki je znan kot izvrstni učitelj kmetijstva in nabiratelj slovenskih narodnih pesmi, znanih po Koroškem in Štajerskem. Ahacelj — pravi životopisec mu Slomšek — je slovenščini v Koroškej dobro zemljo pripravil ter zasluži, da se vsak domoljub odkrije njegovemu spominu in vsak Korošec hvaležno svojim vnukom naznanja Ahaceljna slavno ime.

„Jezičnik“ dalje na kratko omenja znanega Franceta Pirca, misijonarja in slovečega sadje-rejca, čegar življenje nam je obširno in prijetno popisal P. Florentin Hrovat v posebni knjižici, katero je dala Mohorjeva družba svojim udom za l. 1887.

Sedaj pridejo na vrsto slovenski „Čbeličarji“.

Do srede preteklega stoletja se v slovenskem slovstvu o umetni poeziji ne more govoriti, piše „Jezičnik“ (cf. XV. 1. 2.)... Tedaj se je jela gojiti posamezno in skupno in tacega skupnega delovanja prvi sad so „Pisanice“ leta 1779—81, drugi pa je „Čbelica“ leta 1830—33.

Vek XIX. zove se vek slovanski, kajti v njem so se vzbudili sinovi matere Slave, nekateri prej, nekateri slej. Prednji med njimi — češki, poljski, srbski — budili so slednje ter vabili v kolo vzajemnega delovanja — vzajemnosti slovanske. Tudi Slovenci so prav vro jeli delati na književnem polju. Vsled tega budila je vzrojila „Čbelica“ leta 1830 in dala zapored štiri roje, toda leta 1833 — kar neha rojiti. Nabrala pa si je bila strdi precej in vredovatelj jo je hranil in hranil do dōbe svobodne — in leta 1848 priroji „Čbelica“ peti in poslednjikrat v nekdanji obliki. Tako imamo skupno pet zvezkov „Čbelice“.

Da je vzrojila „kranjska Čbelica“, dal je povod Matija Čop; vrednik ji je bil Miha Kastelic, največ pa je pripomogel k njenemu vzroju prvi Čbeličar dr. Jakob Zupan, ker njegovih pesmi je največ v prvih treh zvezkih. „Jezičnik“ v svojem XV. letniku obširno razpravlja pomen in delovanje Zupanovo, ki je v vsakem oziru poseben, redek mož, a je imel žalostno osodo: da je bil ob službo in se moral vpokojen umakniti čez Ljubelj — Zaljubeljski — v Celovec in kar je najhuje, duh mu



po gimnazijah in realistično po realkah za vse stanovne potrebno poučevalo in vzgojevalo. Ko so se pa realke krog leta 1870 bolj in bolj preustrojile v humanistične naprave s tem, da sta še v učni načrt vsprejeli angleščina in francosčina, ko so se izpustili realistični predmeti, kakor knjigovodstvo in stavbarstvo, izgubile so le-te svojo praktično stran in potreba je bilo posebnih strokovnih šol, kakor: kupčijskih, obrtnih in poljedelskih. V zapisniku raznih strokovnih šol se bere, da takih učilnic, katere nič drugega niso, kakor nekake realke za posebne stroke vravnane, v Avstriji krog 8000 učencev obiskuje, med tem, ko vsi višji razredi pravih realk štejejo komaj 2000 učencev.

Na teh strokovnih šolah poučuje se zdaj, kakor je že njih namen in značaj: mehanika, zemljemerstvo, geometrično risanje, kemija, stavbarstvo, menjično pravo, mornarstvo, knjigovodstvo, nauk o cenitvi, gozdarstvu itd. Razun teh posebnih predmetov poučuje se na takih strokovnih šolah, bodo naj le-te že kmetijske, trgovske, mornarske ali državno-obrtnijske radi jezika (večinoma nemščine) še zgodovina, računstvo, prirodoslovje in naravoznanstvo. Na kupčijski akademiji v Trstu se uči še celó po zapisniku — grško, a na verouk in na versko-nravno vzgojo se pa po takih strokovnih šolah do sedaj čisto nič ni gledalo. Ali se je na ta za izobrazbo človeštva tolikanj važni predmet morda le pozabilo? Ali se je morda ta predmet opustil le zato, ker se je mislilo, da je versko-nravna vzgoja pri mladenčih že skončana, ko so zapustili spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko? Po takih skokih bil bi lahko verouk tudi nepotreben za višje gimnazije in višje realke. Toda že to, ker ste se v učni načrt takih strokovnih šol sprejeli nemščina in zgodovina, nam kaže, da se je v merodajnih krogih mislilo, da je npravno-humanistična vzgoja mladenčem potrebna tudi še takrat, ko so nižjo gimnazijo in realko ostavili. Ako pa npravno-humanistična vzgoja pri teh učencih ni še končana, zakaj bi se poleg pouka v jeziku, v računstvu, prirodoslovju in zgodovini ne vsprejel še pouk o predmetu, ki najbolj vpliva na blaženje srca človeškega — v verouku?

Kakor z veroukom, taka je tudi z verskimi vajami po strokovnih šolah. Nezaslišano je, da se take strokovne šole brez službe božje pričenjajo in končujejo. Država po pravici za potrebno spozná duhovno pastirstvo pri vojaštvu vzdržavati, za mladino po strokovnih šolah pa bi ne bilo potreba ne verouka, ne verskih vaj! Ali je zopet tako modrovanje večerajšnjega „Slov. Naroda“ v članku: „Lex Liechtenstein in naši pomisleki“, ki piše to-le nesmisel: „In koliko bi morali povedati o § 3., kateri razširja o pomen ljudske šole, jej prišteva tudi strokovno, obrtno in poljedelsko šolo. Posledica tej subsumciji je, da se splošno načelo, izraženo v § 6 Liechtensteinovega načrta raztegne tudi na strokovne šole, da se torej tudi ta kategorija učilnic podredi cerkvenemu sonadzorstvu. Nehoté vsiljuje se tu vprašanje, kak pomen more to nadzorstvo imeti na obrtni ali poljedelski šoli, kako ulogo bode duhovni sonadzornik igral na takem zavodu, namenjenem zgolj strokovni odgoji! Mar nameravajo predlagatelji tega načrta tudi to versko učilnico osnovati na verski podlagi“ itd.

Ali res pisatelj teh nesmisli v „Slov. Narodu“ ni nič mislil, ko je to zapisal? Ali res misli, da se

bode nad 7700 učencev v 30 sedanjih strokovnih šolah avstrijskih rešilo s tistimi „njegovimi filozofičnimi problemi in Kantovimi kategoričnimi imperativi“? Ali bi ne bil tukaj bolj na mestu tisti njegov — pozitivnih verskih naukov jim daj, da jih rešiš moralnega propada, da jih obvaruješ skušnjav, ter njih zapeljivosti“? Gospod dopisnik! Kje je tu ostala tista vaša ometana objektivnost, kje doslednost? Ali ne vidite tu, koliko „sklad človeške družbe“, da z vašimi besedami govorimo, bi se tu odtujilo krščanstvu in pravi omiki, ali bi vsaj versko-nravno v nemarni postali? Kako potrebna je tudi takim strokovnim šolam verska podlaga, kako umestno tudi tukaj cerkveno sonadzorstvo, kakoršno § 6. knez Liechtensteinovega načrta zahteva, kateri si pa Vi smešiti prizadevate!

Ali Vam ni znana sedanja osnova strokovnih šol, kakoršno je zakrivila bivša liberalna doba, prav po vzgledu nekdanjih francoskih radikalcev?

Gotovo žalostno je, da dobičkaželjni mojster še ob nedeljah zlorabi svojega učenika z raznimi deli ter ga, kar ni še ravno najhujše, namesto k službi božji, pošilja z naročili po raznih hišah. Da bi se učenci pred enakimi samopridnimi zlorabami obvarovali, potrebne so take strokovne napredovalne učilnice, v katere morajo mojstri pošiljati svoje učence. Z ozirom na to bile so nekdanj s cerkvenim sodelovanjem nedeljske šole tudi imenovane ponavljavne šole. Učenci so se ob nedeljah vodili k službi božji, poučevali v verouku kakor tudi v drugih potrebnih strokah. Liberalna-brezverska doba v Avstriji je nedeljsko šolo odpravila in še le zdaj čez 15—20 let vpeljujejo se po mestih napredovalne strokovne šole za rokodelske učence, semtertje tudi pomočnike. A kje so pa take šole za kmečko ljudstvo, katere bi nadomestovale nekdanjo nedeljsko šolo? Ni jih nikjer, to bi vendar moral pomisliti tudi gosp. dopisnik „Slov. Naroda“, predno obsoja kneza Liechtensteina načrt, kateri tudi pri takih „strokovnih obrtnijskih in kmetijskih („Slov. Nar.“ so poslednje le poljedelske) šolah“ zahteva po § 6. cerkveno sonadzorstvo. Da, tudi le-te se morajo postaviti na versko podlago, ako se hoče, da bodo za človeštvo blagonosne, naj se čudnemu dopisniku tako zahtevanje dozdeva tudi še tako čudno.

Kake so dandanes take napredovalne obrtnijske in rokodelske šole? Popolno brezverske. Na verouk in verske vaje, oziroma na versko-nravno vzgojo § 1. obstoječih šolskih zakonov se pri tej mladini čisto nič ne ozira. Semtertje se celó temu naravnost nasprotno ravna ter podira, kar se je sozidalo še v začetni ljudski šoli. Ne gledé na to, da prav tu ima brezverski učitelj prav široko polje, kjer trosi svoje subjektivne neslanosti, ne boječ se, da bi mu jih zavračal učitelj vorouka, ker ga sploh v takih učilnicah ni; vravnane so take šole tako, da se poučujejo učenci od 9. do 11. ali 10. do 12. ure zjutraj, in od 1. do 3. ali 2. do 4. ure popoldne, torej ravno ob času, ko se vrši zjutranja in popoldanja služba božja. Zares najstrastnejši prostomavtar bi si ne bil boljšega časa zmisлити mogel za poučevanje mladine, da se zadušé v njej vsa verska čutila, kakor se je storilo s tem, da se mladina pod krinko omike in napredka službi božji odteguje. To je rana, na kateri hira sedanje človeštvo in to namerava knez Liechtenstein s svo-

jim načrtom ozdraviti, ko tudi za strokovne šole zahteva cerkveno sonadzorstvo in versko podlago. Ali našim obrtnikom, rokodelcem in trgovcem versko-nravno prepričanje ni potrebno? Ali namerava gosp. dopisnik tudi le-te pitati s svojimi filozofičnimi problemi in Kantovimi kategoričnimi imperativi?

Protestanti na Nemškem so vendar bolj srečni v tem oziru, kakor 20 milijonov katolikov proti dvema milijonoma drugovercev v Avstriji. Protestanški pastori so se pritožili na Pruskem zoper osnovo strokovnih šol, da se v njih poučuje med službo božjo. Stöcker sam, podpiran od katoliškega središča, je to nezaslišanost sprožil v pruskem deželnem zboru, in pruska vlada ga je uslišala. Ali bi katoliki v Avstriji svoje vlade ne smeli prositi, da bi se tudi njihove opravičene želje že uslišale, da bi se šolstvo vendar-le že postavilo enkrat na versko podlago, tisto šolstvo, katero je prejšnja liberalna vlada postavila na tako polzka tla?

Nobenega verskega pouka, nobenih verskih vaj, to je na takih strokovnih šolah pravilo. Ali se morajo tudi tu katoliški Avstrijani osramotiti dati od protestanških Prusov? V programu kmetijske šole n. pr. v Briegsu stoji med drugimi tudi verouk kot učni predmet, med tem, ko se išče zastoj po zapisnikih avstrijskih strokovnih šol. Mladim hudodelnikom se podaja verski pouk in po državnih jetnišnicah se ob nedeljah in praznikih opravlja služba božja. Zakonita dolžnost je dotičnega dušnega pastirja na kaznjence versko-nravno vplivati, svariti jih in jim prigovarjati. Zato država velike žrtve daruje, ker je prepričana, da nič bolj ne vpliva na krotenje in popoljšanje hudodelnikov, kakor verska vzgoja. Država, katera pripisuje veri toliko moč, da bi se hudodelniki zopet na zakonita pota povrnili, ne more dolgo obstati, da bi se ne prepričala, da ima vera še veliko večjo moč do mladine, da bi se obvarovala pred hudodelstvi.

Počasi sicer pa odločno in vsega priznanja vredno deluje sedanja vlada in državnozbornska večina na to, da bi zacelila rane, katere je vsekaj lažjivi, brezverski liberalizem človeštvu v katoliški Avstriji. Vsak še količkaj veren Avstrijan, katolik kakor protestant, to dobro vé, le tolikanj odlični dopisnik „Slov. Naroda“ tega vedeti noče ter prav nepotrebnó bega s svojimi spisi slovensko občinstvo, dasi pravi (9. t. m.), da to piše zato, „da ohrani svojemu narodu ono objektivno razsodbo, ono duševno ravnotežje, katero je bistveni pogoj sleherni stvarni, plodonosni razpravi“. Toda z enakimi subjektivnimi nazori se malo pomaga dobri stvari, da ne govorimo o njegovi konečni „piece de resistance“, oziroma kolegijalni razsodbi „o nesposobnosti dotičnih kodifikatorjev, katera se razodeva v vsej nagoti“, dasi naravnost povemo, da se tudi tu čisto nič ne potegujemo za kneza Liechtensteina šolski načrt, ker nam je le na tem, da versko-slovensko šolo dobimo, ne gledé na to, ali nam jo prinese Peter ali Pavel. A vendar drznemo se tu svojo skromno sodbo naravnost izreči, da se nam malo dostojno dozdeva jednako početje proti odličnim zastopnikom sedanje državnozbornske večine, našim zaveznikom, ki nam obetajo tudi v narodnem oziru biti pravični, katere brezverski nemški liberalci s „črnimi Őehi“ psujejo, ter kar „a limine“ zavreči načrt, ki nam vsaj versko šolo obeta. Ali bi ne bilo častneje svoj vpliv obratiti v to, da se Liechtensteinov načrt obteše v našim razmeram primeren zakon, kakor begati nekatero naše kroge, da bi se sovraštvo vzbujalo mej našim katoliško-slovenskim ljudstvom? cki.

## Prisilno zavarovanje.

(Dalje.)

V formalnih ozirih, pravi gospod profesor Šuklje, da ne more biti ugovora proti ustanovitvi deželne prisilne zavarovalnice; treba je po njegovih besedah deželnozbornskim predlogom le državnozbornskega blagoslova in — stvar je gotova. Kaj porekó k temu privatne zavarovalnice, katere se postavljajo na stališče „beati possidentes“ in katerih nekatere imajo prav dragocene privilegije — kedo bi se zmenil za to? Vsaj vendar slove nemški pravni aksijom: Macht geht vor Recht. Moč imajo deželni zbori, pravo privatne zavarovalnice; poslednjim je to naj močljati. — Toda le počasi. Pri nas v Av-

je bil ubit; ni sledú ni tirú ni poslej več o njem v slovenskem slovstvu; zamorili so bili — učenjaka! (Cf. „Jez.“ XV. 72.)

„Jezičnik“ omenja najprej njegove pesmi, nadalje njegove jezikoslovne, zgodovinske, starinoslovne razprave, našteje nam izmed „500 slov. pregovorov“, katere je Zupan objavil, nekaj primernih, n. pr.: Povrnil mi bo — Ko vrabec proso; Pravice veliko, pravice malo; Bolji danes kos, kakor jutri gos; Gre skoz les, ne vidi dreves itd.; dalje pojasnjuje, kako se je bavil s slovstvom slovanskim, zato pravi Őop o njem: „... ein Mann von vielseitiger Gelehrsamkeit und ein sehr eifriger Slavist, Seine mit S. unterzeichneten Gedichte in der „Čbelica“ zeichnen sich durch Patriotismus und Sprachkühnheit aus.“ Potem nam „Jezičnik“ našteje nekaj pisem slavnih mož, ki so si dopisovali z dr. Zupanom: Jan. Nep. Primica, Kopitarja, ki piše med drugim: „Velis nolis. Sie müssen am Ende doch auch ein Slawiste werden, denn Sie sind einmahl enrôlirt bei Dobrovsky und ich war der Werber... Ne bodite tako Župansko štimán!... Quid de novis bibliis? Quid de proverbis? Acceptistine Dobrovii

munusculum (Slavin)! Sit tibi hoc baptisma slavismi!... Wie steht es mit der Illyrischen Sprachkanzle?... Vale dulcissime rerum! — Lop! ich lasse mich nicht zweimahl bitten, ut te tikem! seis voluisse me, sed non audebam doctorem provocare ipse indoctorimus!... Ergo vivat Gospod Jaka: Bog Te sprimi! Tikantem tikato! — Nescis quantopere de te gaudeam, sed cave ne alii tibi subsidant ob slavismum. Est enim opus tibi dignitate quadam gravi tamquem pastori ovium.“ — Tako so se v šaljivi obliki navduševali leta 1810 naši predniki za slovanstvo.

Šaljiv in dovtipen je bil Zupan, to je znano, zato navedem le znano njegovo besedo: „Zwei Gelehrte hat Krain besessen, den einen hat der Wolf, den andern die Sau gefressen“, tako je sodil o svoji in Őopovi žalostni osodi. Da se mu pa dovtip ni vselej obnesel, priča Preširnov sršen namenjen dr. Zupanu:

Ni bratec! vsaka ž'val lesica

In epigram ne vsak puščica.

(Dalje prih.)



striji imamo zakone, ki so v stanu varovati vsacega — tudi najposlednjega — državljana prepotence države ali njenega zastopa. In ni dvojbe, da bodo vedele zavarovalnice temeljito braniti svoje pravice proti konfiskacijskim nameram državnodeželnih socialistov. Vedeti je namreč treba, da privatnim zavarovalnicam — da govorim z narodno prislovico — neso leteli v usta pečeni piščanci, temveč, da jih je stalo mnogo truda in denarnih žrtev, predno so si uredile svoj posel tako, kakor ga vidimo sedaj. Delniške zavarovalnice investovale so ves svoj delniški kapital v organizacijo; vzajemne zavarovalnice izvele so isto s fondi, do katerih imajo pravico vsi člani. In to dragoceno organizacijo naj bi privatne zavarovalnice prepustile brezplačno deželnim prisilnim zavarovalnicam?

Ako bi se torej imele že vsekakor uvesti take zavarovalnice, bilo bi pred vsem potreba izvladati pravice privatnih zavarovalnic. Za približen pojem, koliko bi to stalo, navajam, da delniški kapital samo tuzemskih zavarovalnic znaša blizu 30 milijonov goldinarjev. O tem, koliko bi zahtevali delničarji odškodnine in kako visoko bi cenile svojo organizacijo vzajemne zavarovalnice, pač ne morem govoriti ni s približno točnostjo, a da si bodo vedeli častiti čitatelji napraviti pojem o obširnosti take denarne operacije, navajam, da rezervni fondi delniških zavarovalnic znašajo preko 88 milijonov, vzajemnih pa preko 36 milijonov goldinarjev. Se ve da bi se morala — ako bi se imele ustanoviti deželne prisilne zavarovalnice — odkupnina razdeliti za posamične zavarovalnice na posamične dežele v razmeri k poslovanju; pred vsem pa, da bi bilo potrebno organizacijo za življensko, nezgodno, požarno, tóčno in prevožno stroko vsako posebej taksativno ceniti. To samo na sebi pa je tako težavno delo, da se ga gotovo ne bode lotil nobeden teh, ki po raznih deželnih zborih propovedujejo zveličevalnost prisilnega zavarovanja; brez tega pa državni zbor ne more sklepati meritorno o stvari. Primera z uvedbo državne prisilne zavarovalnice na Bavarskem — Saksonska ima tudi državno zavarovalnico, a ne prisilne — ni točna. Tam so bile vse drugačne razmere. Na Nemškem je namreč že od konca minolega in začetka tekočega stoletja mnogo javnih zavarovalnih združenj (öffentliche Versicherungs-Societäten), katere imajo take privilegije, da morajo pri njih zavarovana biti vsa poslopja onih ozemelj, za katere so bile ustanovljene. Na Bavarskem torej ni bilo treba družega, ko te javne združbe postaviti skupno pod državno upravo in bila je gotova državna zavarovalnica, ne da bi bili kako zadeti interesi privatnih zavarovalnic. Po tem takem pač nimajo vsi po raznih deželnih zborih storjeni nasveti gledé prisilnega zavarovanja nikake praktične vrednosti in tudi v formalnem oziru neso še zreli za rešitev.

Ako posnamem vse doslej povedano, priti moram do zaključka, da vprašanje o prisilnem zavarovanju poslopij: 1. ni važno, 2. ne izpeljave potrebno in 3. v morebitnej svojej izpeljavi za občansko svobodo naravnost škodljivo. (Dalje prih.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 15. marca.

### Notranje dežele.

Več slovenskih občin na spodnjem Štajerskem izvolilo je biskupa Strossmayera častnim občanom. Okrajno glavarstvo pa jim je naznanilo, da se ta izvolitev ne more potrditi, ter podprlo to naredbo s tem, da Strossmayer ni avstrijski državljan. Čudno! V Ljubljani in Pragi so iste postave, kakor na Štajerskem, in vendar ni vlada oporekala dotičnim sklepoma mestnih zborov, vsled kojih je bil prvi hrvatski rodoljub imenovan častnim meščanom.

Prvo čitanje *Liechtensteinovega načrta* vršilo se bo še le po veliki noči. Zaradi tega veliko veselje v liberalnih listih! No, potolažijo naj se ti gospodje, kajti odložila se je ta zadeva le zaradi tega, ker je izgubil državni zbor vsled smrti nemškega cesarja pet dni. Veselje njihovo spremenilo se bo kmalu v žalost na veliko korist naši avstrijski domovini!

Pododbor za posvetovanje o *postavi zoper pijančevanje* je izvolil poročevalcem poslanca g. Šukljeja.

### Vnanje države.

*Papeževi* državni tajnik, kardinal Rampolla, razposlal je apostolskim nuncijem noto, v koji se obravnavajo naslanjaje se na zadnji govor sv. Očeta

nasproti kolegiju kardinalov italijanske izjave povodom svečanosti v proslavo Giordana Bruna, ki se je nedavno vršila v Rimu. Papeževi zastopniki so dobili nalog, naj naznanijo to noto vladam, pri kojih so pooblašteni.

*Srbska* konjica pomnožila se je s kraljevim ukazom za tri eskadroni in osemnajst častnikov. — Uradni list objavil je službeno povišanje mnogih častnikov pri raznih vojnih vrstah.

„Journal des Debats“ objavlja, da se v *Bolgariji* vrši živahna agitacija zoper kneza. Javno se pozivlja narod, naj ne uboga vladi, naj se vzdigne zoper sofijске vsiljence. — Zadevo gledé izneverjenja v vojnem oddelku ministerstva preiskuje vojaška komisija šestih članov. Računovodjo in revizorja zaprli so že pred mesecem dni. Komisija je zahtevala, naj se tako zgodi tudi z majorjema Popovom in Bonevom. Toda knez ni tega privolil, ker ni zadostno dokazana njujina krivda. Major Popov se je odpovedal službi.

*Ruski* veliki knez ter prestolonaslednik in velika kneza Mihael in Nikolaj odpotovali so predvčerajšnjim z velikim spremstvom v Berlin, kjer se bodo vdeležili cesarjevega pogreba.

Pogreb *nemškega* cesarja Viljema bo jutri v petek. Novemu cesarju Frideriku se je zdravje jako zboljšalo. Razburjenost zadnjih dni mu ni samo ne zmanjšala, marveč celo zvišala telesne moči, kakor se je to že mnogokrat opazovalo pri ljudeh, ki so jeklenega značaja. Knez Bismarck posvetoval se je predvčerajšnjim z Mackenzie-jem o zdravju cesarjevem. Mackenzie se je izjavil, da ni treba vladarja varovati razburjenosti, marveč ga edino le čuvati, da se ne prehladi in si ne utruji grla s premnogim govorjenjem. — Kolikor je do sedaj znano, prisegli bodo deželni odborniki na ustavo prihodnjo soboto. Kje se bo vršila ta svečanost, ni še dognano. Isti dan bo prisegel tudi cesar, in sicer pisмено. Dotično listino prečital bo knez Bismarck. — Za sedaj se še ne namerava uvesti namestno vladarstvo. Pri vojaških in obrednih povodih zastopal bo prestolonaslednik cesarja, kakor se je to vršilo že zadnja leta pri ranjem vladarju.

Predvčerajšnjim izšel je v *Franciji* prvokrat novi list „La Cocarde“, ki bo delal propagando za Boulangerja. Prve številke se je izdalo tri milijone kosov ter se zastoj delil časopis po pariških ulicah. „La Cocarde“ ostro napada Nemčijo, zahteva, naj se zopet priborite Alzacija in Lorena, razruši parlamentna vlada ter ustanovi cesarska diktatura za Boulangerja. Kakor pravijo pariški brzjavci, vzbudila je ta izjava velikansko pozornost. — Da verski čut ne bo nikedar zatrla sedanja vlada, dokazuje nam nastopni, drugod samo ob sebi umevni, a v Franciji dandanes znameniti dogodek. V Marseille-u udeležilo se je trgovinsko sodišče povodom umeščenja novega sodnika dné 28. februarija in corpore sv. maše, pri koji sta bila navzoča tudi sodni dvor in strogo konservativna odvetniška zbornica.

Uraden brzjav *italijanskemu* vojnemu ministru poroča iz *Abesinije*: Parnik „Colonna“ je došel iz Suakima v Massavo s poročilom, da je v Suakimu vse mirno, odkar je bil boj dné 4. marca, ki se je pa vršil zunaj mestnega zidovja.

V *rumunskem* ministerstvu ostal je tudi Stourdza; le dva člana sta nova v kabinetu. Nobeden drug politički odličnjak se ni hotel žrtvovati za svojega kralja — to označuje najboljše rumunske razmere. Združene nasprotne stranke odločno nadaljujejo svoj govor vladu. Kralj je zašel vsled novega ministerstva in močne opozicije na jako težavno stališče.

V *španjskem* senatu se je izjavil Segasta odgovarjaje na neko interpelacijo, da vlada ni zabranila povrnitve vojvode Montpensierskega v Španijo in da v ministerstvu ni nikakoršnih razprtij.

## Izvirni dopisi.

**S Pivke**, 14. marca. Odbor šolske podružnice sv. Cirila in Metoda na Pivki je v večerajšnji seji odklonil peticijo za versko-narodno šolo, kakor jo je potrdil in podpisal odbor glavne družbe v Ljubljani. Dasi peticija takó lepo, da lepše ne more, izraža in povdarja vse želje in potrebe naroda slovenskega v šolskem oziru, predlog za peticijo vendar ni dosegel večine glasov pričujočih odbornikov. Najbolj so nasprotni tudi tã gg. učitelji. Peticija jim ne ugaja zaradi prve točke, ki naglašá predlog Liechtensteinov za konfesionalno šolo, v katerem vidijo učitelji groznega „parkeljna“, rožljajočega z verigo. Bojé se, da ima „nemški knez“ še celo kopo paragrafov in paragrafeljcev zadej skritih, ki stavlja v nevarnost samostojnost učiteljstva.

Opozicija po vsaki ceni — to je parola razsvetljenakov notranjskih, zlasti pa opozicija proti vsemu, kar količkaj diši po veri, a v kljub temu se zatrjuje korenito katoličanstvo. Kras v naravi, kras v žepu, kras v sreih, kras povsod! Tužen pogled v prihodnost!

Ker je odbor pivške podružnice peticijo za katoliško-narodno šolo odklonil, s tem pa se postavil v nekako nasprotje s § 2. družbinih pravil: „družba ima namen vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi“, kar edino le tudi peticija povdarja, je predsednik, g. J. Podboj, ki je podružnico ustanovil in vseskozi marljivo delal za njeni razvitek, odložil predsedništvo.

**Iz za Save**, 14. marca. V predvčerajšnjem „Slov.“ sem bral, kako se g. učitelj Pin g. župniku Ponikvarju javno zahvaljuje, ker je ta ta-mošnji šoli podaril podobo sv. očeta Leona XIII. Enake zahvale, ki so jih gg. učitelji izrekli duhovnikom za darila v prid šolam, sem pogostokrat že po časnikih bral. — In tako si danes mislim: Glejte! saj duhovniki niso sovražniki šoli, „ut facta loquuntur“. In ako logično dalje mislim, pridem do sklepa, da tudi ne morejo biti sovražniki onim, ki imajo prvo in najtežavnejše delo v šoli, to je: gospodom učiteljem. In vendar, kdo bi si mislil, sedaj, ko nastalo je vprašanje: ali versko ali neverško šolo, je nastala razburjenost proti duhovščini med nekaterimi gg. učitelji. Jeden upije: „f.... hlapec ne bodem“; drugi kriči, da človeku po ušesih zveni: „na vrvi se ne bodem več obešal“; tretji se roti: „krožnikov ne bodem več na mizo nosil“ itd. Koliko upitja za prazne izmišljotine!

Gospodje učitelji, zagotavljam vas, cerkveniki ne bodete nikdar več, dasi so si v starih časih kralji in cesarji v čast šteli pri sv. maši streči. Tisti gospodje učitelji pa, ki so prostovoljno danes še cerkveniki (še jih je namreč nekaj v naši škofiji, ki pa imajo svojega podcerkvenika), bi bili gotovo prav nezadovoljni, ko bi se jim odvzeli dohodki cerkvenika. Gospodje, ki upijete, da „na vrvi se ne bodete obešali“, zagotavljam vas, da tudi tega ne bode nikdar treba. Stari učitelji živeli so pač bolj varčno, kot nekateri sedanji gg. učitelji, zato pa splošno dobro. Dobro so skrbeli tudi za svoje otroke ter jih prav pogosto v višje šole pošiljali. Na tihem vprašam, ali ni pogostokrat tudi roka župnikova ali kapelanova v mošnjico segla, kadar so se poslavljali sinovi učiteljev v šolo v Ljubljano ali tudi dalje? Od kod torej tak strah pred duhovščino? In če ste mlajši gospodje bolj omikani, kakor so bili učitelji stare šole, ali morete tajiti, da vas duhovniki v omiki vendar še nadkriljujejo? In zato se vam ni treba bati, da bi mogla sedanja zelo omikana slovenska duhovščina rabiti omikane gospode za svoje hlapce. K farovski mizi povabljenim biti, pa mislim, gg. učiteljem ni bilo in ne bode nikdar v nečast. Ne, ne, gospodje učitelji, ne bojte se duhovščine. Zopet poznam dovtipnega učitelja stare šole na Dolenjskem, ki se je v šali velikrat izrazil: „z duhovsko hišo na dobrih nogah stati, je najbolje“. Takih misli je omenjeni učitelj še dandanes, in prav ima! Res, duhovniki niso nasprotniki ali celo sovražniki učiteljev ali učiteljskega stanú. Pač pa so in morajo biti sovražniki obžalovanja vrednega brezverstva, od katerega so nekateri mladi in neskušeni gospodje učitelji okuženi.

**Od nekod**, 12. marca. (Duhovstvo in šola.) Načrt postave, imenovane lex Liechtenstein, je probudil duhove. Ob času miru se ne vé, kakošno je orožje, ali ostro ali skrhano, večinoma pa je zarujavelo. Tako se tudi v miru ne vé, kdo je prijatelj, kdo zopernik. Novo zakonstvo se ozira na l. 1868. in na sledeča leta, v katerih je dunajski državni zbor marsikatero postavo sklenil, katero ljudstvo blagoslovlja ali zametuje. Tako je tudi s šolskimi postavami. Poprejšnja šola je bila tesno zvezana s cerkvijo, kakor hči z materjo, dasiravno je država vse ukazovala in predpisovala, kaj se ima učiti; cerkev je imela nadzorstvo, da se ni v nižjih in srednjih šolah krivo- ali neverško učilo. To je pa bilo prostožidarjem in židom odveč, zatorej njih psovanje zoper konkordat in verske šole, v katere so hoteli vpeljati znak svojega duha, in v ta namen v službe spraviti učitelje svoje volje. Postave šolske so se preminjale, množile in razširjevale, pa ne v prid krščanski vzgoji. Poglejmo si to reč pri šolstvu. Prva važnejša stopinja šolske oblasti je okrajni šol. svet, obstoječ iz 6 udov: C. kr. okrajnega glavarja, dveh od deželnega odbora izvoljenih mož, dveh od učiteljske skupščine tistega okraja izvoljenih učiteljev in enega škofijskega zastopnika. Kaj bi en glas mogel doseči? Ako ni bilo somišljenikov, gotovo nič, njegov trud bil je brezvspešen. Pa kaj, ugovarja se mi, ali niso pri ljudskih šolah krajni



šolski nadzorniki na Kranjskem večinoma duhovniki? Da, da, so! pa od kdaj in zakaj? Postava zahteva, da ima verska šola svojega nadzornika za nadzorovanje didaktično-pedagogičnega stanja šole. A še zdaj se nahajajo tudi krajni nadzorniki, ki sami komaj brati znajo; ker taki vendar niso za rabo, zato so začeli postavljati duhovnike za nadzornike. Pa kaj so s tem duhovnikom naklonili? Nič dobrega; čast, da je kot taki tiskan v šematizmu, sicer pa so mu s takim imenovanjem marsikaterikrat ljubezen pri ljudstvu zmanjšali. Kako to? Postava velepa, da krajni nadzornik s krajnim šolskim svetom vred vsak mesec šolske zamude preiskuje in c. kr. okr. šolskemu svetu naznanja, kateri potem dotične zanikneže kaznuje. Ako se pridejo stariši pritožiti in godrnjajo, kar je navadno, izgovarjajo se učitelji — ki vendar-le zamude sami zapisujejo in nadzorniku objavljajo — ter pravijo: Jaz nisem kriv, gospod župnik vas je naznanil, njemu se imate zahvaliti za kazni. Tako se vsa zoprna stvar zavrača na duhovnika-nadzornika, ako hoče biti vesten in natančen. — Najviša šolska oblast v deželi je c. kr. deželni šolski svet. Dva duhovska zastopnika šteje. A tudi tu se glasovi štejejo, in kaj bi neki dosegla zastopnika cerkve, če bi jima drugi sovražni bili? Zatorej je knez Liechtenstein jo dobro pogodil z načrtom nove postave, da se dá vsakemu svoje. Ta načrt ne jemlje državi pravic do šole, tudi učiteljem nikakove krivice ne dela — samo cerkvi hoče toliko vpliva do učee se mladine nakloniti, da bi bila zagotovljena versko-moralna vzgoja. Čemu torej tolik strah pred „versko šolo“!

## Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval za reveže v Kropi 300 gold., občini Št. Krištof, v političnem okraju celjskem za novo šolo pri sv. Jederti 200 gold.

(Nadvojvodinja Štefanija) pripeljala se je v nedeljo s svojo dvorno gospo grofinjo Sylva-Tarouca v Reko, od koder ste šle na visoki Trsat k sv. maši. Nazaj gradé so ljudje že zvedeli o njenem prihodu in so jo navdušeno pozdravljali.

(Milostni knezo-škof) vrnilo so se z Dunaja v Ljubljano.

(Sedanja nemška cesarica Viktorija) je bila l. 1879 več časa v Rimskih toplicah.

(Pevski večer) priredijo peveci šišenske čitalnice na čast vladike Jurija Strossmayerja v nedeljo dne 18. marca v gostilni pri „Kankretu“ v Spodnji Šiški. Začetek ob 7. uri zvečer. Častiti društveniki in gostje sploh so dobro došli.

(Pozor!) Že dlje časa hodi po Spodnjem Štajerskem, kakor poroča „Südst. Post“ z dne 14. t. m., neki agent protestantke sv. pisemske družbe ter ponuja slovenska in nemška protestantska sv. pisma in druge verske-sovražne knjige pod nič. Raznašalec je velike postave, ima temno polno brado in je zmožen slovenščine. Naj mu nihče ne gre na limanice!!

(Povodenj.) Besnica je pri Možgancih izstopila iz struge ter je poplavila polje in senožeti.

(Ljubenski poštar), Janez Globotschnig, na Malem Štajerji izneveril je 2000 gold. in se je sam objavil c. kr. okrožni sodnji celjski; takoj so ga djali pod ključ.

(Delalsko podporno društvo) pod pokriviteljstvom cesarjeviča Rudolfa poslalo je račun in poročilo za l. 1887. Društvena gotovina se je pomnožila to leto za 1971 gl. 62 kr., premoženje je narastlo na 17.240 gl. 35 kr. Koncem leta je imelo društvo jednega častnega člana, 7 ustanovnikov, 29 podpornikov, 939 rednih moških in 202 ženska člana, Bolnikom se je izplačalo podpore 8737 gl. 95 kr. Vzajemnost, edinost in sloga naj bi tudi v prihodnje krepile prekristno in za Trst prevažno društvo.

(Osepnice.) Dne 12. marca so zboleli 3 otroci. Ozdraveli: 1 moški. Bolnih 59 oseb.

(Izpred sodišča.) Dne 13. t. m. je bil od tukajšnjega porotnega sodišča obsojen Anton Legat iz Zabrezja na 18 mesecev težke ječe, poostrene s postom, zaradi težke telesne poškodbe.

(Zaradi povodnji), ki je železnico hudo poškodovala, ustavil je se je promet na progi Pragersko-Kaniža med postajama Središče-Čakovec od 13. t. m. zvečer do 14. dopoldne, da so poškodovano progo popravili. Budimpeštanski naglič vozil je samo do Čakoveca.

(Velikonočne pesmi), zložil in prečast. gosp. Adolfu Hamerlu, župniku v Šebreljah, hvaležno poklonil Janez Laharnar, organist na Št. Viški gori. Že zaradi razlike bodo navedene velikonočne pesmi dobro došle organistom in pevskim zborom po deželi, kajti pisane so večinoma v prav lahkem slogu; pevceem, ki imajo veselje za resno cerkveno petje, ne bodo delale preglavice. Sem in tje bi bilo pač dobro še kaj opiliti, kar bi posamnih glasov vodilo za mnogo olajšalo. Vendar pa se pozná do cela iz kompozicije, da se g. skladatelj trudoljubivo peča s cerkvenim petjem in glasbo, in ne brez vspeha. V natančnejšo kritiko posamnih pesmij spuščati se, ne spada v področje našega lista. — Priporočamo omenjene pesmi našim organistom in prijateljem cerkvene glasbe. Kdo naj bi pač še komponiral, ako izprevidi, da mu je zraven duševnega truda pričakovati še gmotne izgube? — Na prodaj pri skladatelju in v „Katoliški Bukvarni“ za 40 novčičev.

## Telegrami.

Dunaj, 14. marca. Cesarjevič Rudolf se je v spremstvu generala Pejačevića in deputacij obeh avstrijskih polkov cesarja Viljema odpeljal zvečer ob 10. uri k pogrebu v Berlinu.

Praga, 14. marca. Mestni sovět je imel danes izvanredno sejo, v koji se je obravnaval mladočeški predlog proti lex Liechtenstein. Sovět je sklenil mestnemu zastopu nasvetovati, da preide na dnevni red in v tej zadevi popolnem zaupa češkim državnim poslancem.

Berolin, 15. marca. Ruski veliki knezi so došli.

Pariz, 15. marca. Zbornica je potrdila vzlíc Tirardovim ugovorom odpravo carine od pijač. Boulanger je zaradi težkih disciplinarnih pregreškov prestavljen v neaktivnost.

## Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju				
7. u. zjut.	728.2	-3.2	brezv.	megla	6.70	
14. 2. u. pop.	726.9	8.6	sl. svzv.	jasno	dež	
9. u. zveč.	725.4	4.4	sl. szap.	oblačno		

Zjutraj megla, potem jasno, zvečer po 7. uri dež Srednja temperatura 2.3° C., za 0.5° nad normalom.

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	77 gl. 55 kr.
Sreberna " 5% " 100 " " 16%	79 " 05 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	92 " 45 "
Akcije avstr.-ogerske banke	857 " — "
Kreditne akcije	268 " 20 "
London	126 " 95 "
Srebro	— " — "
Francooski napoleond.	10 " 04 "
Cesarski cekini	5 " 99 "
Nemške marke	62 " 35 "

## Tržne cene

dne 14. marca.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hkti.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	4 06	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	3 74	Jajce, jedno,	— 2
Oves,	2 44	Mleko, liter,	— 8
Ajda,	4 22	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	3 74	Telečje,	— 52
Koruzna,	5 36	Svinjsko,	— 60
Krompir,	2 67	Koštrunovo,	— 36
Leča,	12 —	Pišanec,	— 50
Grah,	13 —	Golob,	— 20
Pižol,	11 —	Seno, 100 kgr.	2 67
Maslo,	1 —	Slama,	2 30
Mast,	— 66	Drva trda, 4 mtr.	7 50
Špeh svež,	— 60	" mehka,	4 50

## Umrlj so:

12. marca Andrej Bolte, hlapec, 21 let, Trnovski pristan št. 10, Variola. — Friderik Jeločnik, črevljarjev sin, 4 1/2 leta, Rožne ulice št. 39, Variola. — Alojzija Hrastnik, posestnica, 37 let, Stari trg št. 8, Hydrops. — Ana Sorič, kuharica, 68 let, Gospodske ulice št. 4, kap. — Neža Marinčič, delavčeva hči, 5 1/2 leta, sv. Petra cesta št. 56, Variola.

13. marca Antonija Pogačnik, učenka, 12 let, Dunajska cesta št. 7, jetika. — Neža Plahutnik, kramarjeva žena, 57 let, Tržaška cesta št. 19, jetika.

14. marca Urša Lindinger, delavka, 24 let, Trnovski pristan št. 10, Variola. — Marija Bezljaj, mizarjeva žena, 58 let, Tržaška cesta št. 33, Morbus Brightii.

V bolnišnici:

10. marca. Andrej Faletič, gostač, 64 let, umirajoč prinešen.  
11. marca. Janez Šinkovec, mizar, 20 let, Variola. — Nikol Gojmerič, Stjepan, brivec, 20 let, jetika.  
12. marca. Jožef Marinšek, dninar, 28 let, Variola.  
13. marca. Janez Smole, gostač, 71 let, Marasmus. — Rozina Blazič, gostija, 75 let, Marasmus. — Viljem Roat, bivši sodar, 72 let, edem na možganih.

Umetne

## zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

## V pojasnilo!

Prodajalni agent fohnsdorfskega premoga v Ljubljani razširil je zadnje dni listke, v kojih proslavlja izvrstnost tega premoga ter mej drugim navaja, da je ta za 33 1/3 odstotka boljši od trboveljskega premoga in da ga kupuje tudi c. kr. tabačna glavna tovarna v Ljubljani.

Te trditve pa, kojim namen je škodovati produkciji domačega premoga, so napačne, zaradi česar jih popravljamo nastopno:

1. naš premog ni za 33 1/3 odstotka slabši od fohnsdorfskega premoga, marveč le za 15 k večjemu za 20 odstotkov;

2. c. kr. tabačna glavna tovarna je prenehala rabiti fohnsdorfski premog, ki preveč razjeda železo vsled prevelike žveplene vsebine, ter rabi danes le naš premog.

Družba trboveljskih premogokopov.

## Cerkvenikova in organistova

služba v Krašnji bo o sv. Juriju t. l. izpraznjena. — Več o tem se izve pri cerkvenem predstojništvu v Krašnji na Gorenjskem.

## OTOMANE,

!! 38 gl. a. v. !!



(glej podobo) najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapcirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

## Anton Obreza,

tapcirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3,

(pod mestnim trgom).

Uzorec blaga resnim kupecem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroec na peresih (Federmadratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

☛ Ceniki s podobami zastoj in franco na zahtevanje.

## Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleibbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje.